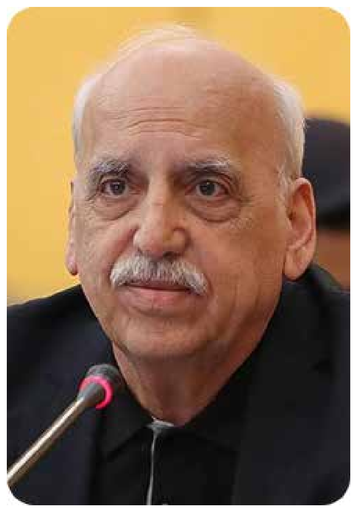
تازه‌های اقتصاد
یکشنبه ۲۴ خرداد ۱۴۰۵ شماره ۵۵

رابطه سیاست‌های پولی و تورم به هم ریخته است

تورم از نگاه ۱۰ اقتصاددان

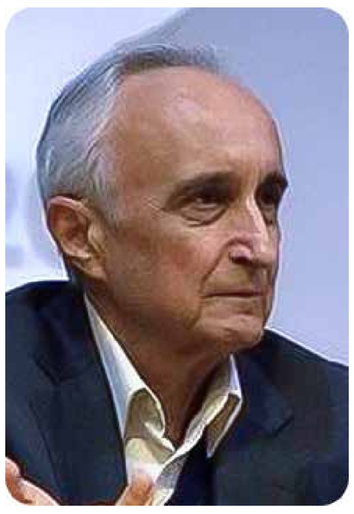

سال‌ها گفته می‌شد عامل اصلی بروز تورم، سیاست‌های پولی و انبساط نقدینگی است. اما در سال‌های اخیر مکاتب اقتصادی مختلف، مولفه‌های دیگر را گاهی موثرتر از سیاست‌های پولی می‌دانند و برای این مولفه‌های بیرونی، نقش پررنگ‌تری قائل هستند.

علت ارائه این نظریه‌های جدید، تجربیات متفاوتی است که در بیش از یک دهه گذشته در اقتصاد کشور اتفاق افتاده است. مقایسه آمارها در حوزه رشد نقدینگی و تورم نشان می‌دهد، طی مدت مورد اشاره، تورم همیشه تابعی از نقدینگی نبوده و گاهی جلوتر از آن حرکت کرده است. بخصوص در زمان‌هایی که عوامل برون زا مانند جنگ و تحریم بر اقتصاد سایه افکنده این نسبت بیش از پیش به هم ریخته است.

در ماه‌های اخیر نیز این تجربه دوباره در حال تکرار است و آمارها تاکید می‌کند که نرخ تورم با سرعتی بیش از رشد حجم نقدینگی در حال افزایش است. در ماه‌های گذشته اقتصاددانان مختلف که هر یک پیرو مکتب اقتصادی متفاوتی هستند در این باره نظراتی ارائه کرده‌اند که از مجموع این نظریات می‌توان عوامل موثر دیگری به جز سیاست‌های پولی صرف را مشاهده کرد. مقایسه چکیده‌ای از نظرات اقتصاددانان نشان می‌دهد، سیاست‌های غیرپولی، دیپلماسی، انتظارات تورمی و سرعت گردش پول بر پدیده تورم اثرگذار بوده است.

یادداشت روز

مهار انتظارات تورمی با اثبات پیام‌های سیاسی ورسانه‌ای

■ **کتایون مصری**

سردبیر ارشد موسسه بازار پول و ارز

وقتی صحبت از تورم می‌شود، انبوه اعداد و نمودارها به توجیه و تشریح آن می‌آیند، طوری که اگر از فرمول‌ها و معادلات علم اقتصاد بی‌بهره باشیم، فهم ما از تورم، جز چند عدد و رقم ثابت نیست! مفهومِ تورم، ذهن‌ها را به سمت نرخ بهره، نرخ ارز، عرضه پول و تراز تجاری می‌برد. اقتصاد با استفاده از مدل‌های ریاضی، سعی می‌کند قیمت‌های فردا را پیش‌بینی کند، اما یک حقیقت مهم وجود دارد که در اکثر مدل‌های ریاضی نمی‌گنجد و آن این است که انتظارات تورمی، صرفاً یک متغیر اقتصادی نیست؛ بلکه یک محصول فرهنگی، رسانه‌ای و سیاسی است.

ما در واقع با چیزی به نام «تورم روانی» روبه‌رو هستیم؛ وضعیتی که در آن، مردم نه بر اساس آنچه امروز اتفاق افتاده، بلکه بر اساس آنچه «فکر می‌کنند» فردا اتفاق خواهد افتاد، رفتار می‌کنند. اینجاست که عوامل غیراقتصادی وارد میدان می‌شوند. رسانه‌ها (از شبکه‌های اجتماعی گرفته تا خبرگزاری‌ها) نقش اصلی را در شکل گیری «تصویر ذهنی» از آینده ایفا می‌کنند. وقتی اخبار به صورت مستمر بر محوریت بحران، نایابی کالا یا سقوط ارزش پول ملی چرخیده شود، یک «حلقه بازخورد منفی» ایجاد می‌شود.

بیش از ۵۵ هزار بنگاه در طرح حفظ اشتغال در شرایط اضطرار ثبت‌نام کردند

صد و پنجاهمین حراج شمش طلا سه‌شنبه ۲۶ خرداد برگزار می‌شود

تولید گاز در فاز ۱۱ پارس جنوبی به ۲۶ میلیون متر مکعب رسید

افزایش وام قرض الحسنه بازنشستگان و مستمری بگیران

تازه‌های اقتصاد
یکشنبه ۲۴ خرداد ۱۴۰۵ شماره ۵۵

سیگنال اعتماد بانک مرکزی به ارزهای خانگی

تصویب «شیوه‌نامه پذیرش و صدور مجوز ارکان ناظر بر عملیات ارزی صندوق سرمایه‌گذاری در درآمد ثابت ارزی» توسط هیأت عامل بانک مرکزی یکی از جدیدترین گام‌های سیاستگذار پولی در مسیر توسعه ابزارهای نوین تأمین مالی ارزی و جذب منابع راکد ارزی در اقتصاد کشور است؛ اقدامی که در صورت اجرای موفق، نه‌تنها می‌تواند بخشی از ارزهای خانگی را به چرخه رسمی اقتصاد بازگرداند، بلکه ظرفیت جدیدی برای تأمین مالی پروژه‌های صادرات‌محور و ارزآور ایجاد خواهد کرد.

بانک مرکزی در حالی آخرین حلقه مقرراتی لازم برای راه اندازی صندوق‌های سرمایه‌گذاری ارزی را تکمیل کرده که اقتصاد ایران طی دهه‌های گذشته با پدیده انباشت نقدینگی و افزایش تمایل سرمایه‌گذاران به بازارهای سفته‌بازی مواجه بوده است. در چنین شرایطی، هر ابزار مالی که بتواند منابع سرگردان را از بازارهای غیرمولد به سمت فعالیت‌های تولیدی و ارزآور هدایت کند، می‌تواند به بهبود کارایی اقتصاد و کاهش فشار بر بازارهای دارایی کمک کند.

ایده ایجاد صندوق‌های سرمایه‌گذاری ارزی پیش از این در قالب «دستورالعمل ناظر بر عملیات ارزی صندوق سرمایه‌گذاری در دارایی ارزی با درآمد ثابت ارزی» در دی ماه سال ۱۴۰۴ به تصویب هیأت عالی بانک مرکزی رسید. این دستورالعمل با همکاری بانک مرکزی و سازمان بورس و اوراق بهادار تدوین شد و هدف آن جمع‌آوری منابع ارزی سرمایه‌گذاران برای سرمایه گذاری در دارایی‌های ارزی و تأمین مالی طرح‌های صادرات‌محور است.

اکنون با تصویب شیوه‌نامه اجرایی، مسیر صدور مجوز نخستین صندوق‌های ارزی هموار شده است. بر اساس مقررات تدوین‌شده، اشخاص حقیقی و حقوقی می‌توانند از طریق تحویل ارز اسکناس یا حواله ارزی در این صندوق‌ها سرمایه‌گذاری کنند. منابع جمع آوری‌شده نیز در دارایی‌های کم‌ریسک ارزی از جمله سپرده‌های ارزی، گواهی‌های سپرده خاص ارزی و به ویژه اوراق ارزی دارای مجوز بانک مرکزی سرمایه‌گذاری خواهد شد.

روایتی از هدررفت ارز ترجیحی

مسیر بازسازی از ثبات اقتصاد کلان می‌گذرد

■ **سعید باستانی، نماینده اسبق مجلس** با تاکید براینکه تجربه کشورهای مختلف نشان می‌دهد موفقیت در دوران بازسازی پس از جنگ بیش از آنکه به حجم منابع مالی وابسته باشد، به کیفیت سیاست گذاری‌های اقتصادی، پولی و نهادی بستگی دارد، اظهار کرد: هر جنگی در نهایت به پایان می‌رسد؛ اما آنچه اهمیت دارد این است که دولت‌ها از همان دوران جنگ برای دوره پساجنگ برنامه‌ریزی کرده باشند؛ زیرا بخشی از اقدامات بازسازی باید همزمان با جنگ آغاز شود و بخشی دیگر پس از پایان آن.

وی با اشاره به تجربه کشورهایی مانند آلمان، ژاپن و کره‌جنوبی افزود: تجربه این کشورها نشان می‌دهد که موفقیت در بازسازی بیش از آنکه به حجم منابع مالی وابسته باشد، به کیفیت سیاست‌گذاری‌های پولی، مالی و نهادی بستگی دارد. کشورهایی که توانسته‌اند ثبات اقتصادی و حکمرانی کارآمد ایجاد کنند، حتی با منابع محدود نیز مسیر بازسازی را طی کرده‌اند.

این کارشناس اقتصادی دو اولویت اصلی اقتصاد در دوران بازسازی را احیای ظرفیت تولید و ثبات اقتصاد کلان دانست و تأکید کرد: اگرچه بازگرداندن ظرفیت‌های تولیدی اهمیت بالایی دارد، اما ثبات اقتصاد کلان در اولویت نخست قرار می‌گیرد؛ زیرا بدون کنترل تورم، ثبات نرخ ارز و انضباط مالی، امکان احیای سرمایه‌گذاری و تولید وجود نخواهد داشت.

وی افزود: اقتصادهای درگیر جنگ معمولاً با سه چالش اساسی مواجه می‌شوند؛ آسیب به زیرساخت‌ها، کاهش سرمایه‌گذاری و تولید، و افزایش فشارهای تورمی و کسری بودجه. اگر این متغیرها مدیریت نشوند، حتی اختصاص منابع گسترده نیز نتیجه مطلوبی به همراه نخواهد داشت.

باستانی در تشریح نقش بانک مرکزی در دوره بازسازی گفت: فلسفه شکل‌گیری بانک مرکزی در جهان، حفظ اعتماد عمومی به پول و صیانت از ارزش آن بوده است؛ بنابراین نخستین وظیفه این نهاد حفظ ارزش پول ملی، کنترل رشد نقدینگی، هدایت اعتبارات به سمت تولید و ایجاد ثبات ارزی است.

تازه‌های اقتصاد | یکشنبه ۲۴ خرداد ۱۴۰۵ شماره ۵۵

ماجرای اختلال در ۴ بانک به کجا رسید؟

با تداوم اقدامات فنی برای رفع اختلال ایجادشده در برخی بانک‌های کشور، روند بازگشت خدمات بانکی به حالت عادی در حال انجام است. همزمان با پیگیری تیم‌های تخصصی برای بازیابی کامل سامانه‌ها، مجموعه‌ای از تدابیر عملیاتی نیز برای تسهیل ارائه خدمات به مشتریان و کاهش آثار اختلال بر فعالیت کسب‌وکارها به اجرا درآمده است.

در همین راستا، آخرین پیگیری‌ها نشان می‌دهد مشکل خدمات کارت‌های بانکی بانک‌های تجارت و صادرات برطرف شده و تراکنش‌های خرید با کارت‌های این دو بانک با موفقیت در حال انجام است. همچنین تمامی تراکنش‌های کارتی در این بانک‌ها فعال بوده و مشتریان می‌توانند از این خدمات استفاده کنند.

بررسی وضعیت تراکنش‌های صادرکنندگی بانک صادرات نشان دهنده این است که در این بانک بیش از ۹۹ درصد این تراکنش‌ها موفق بودند.

در بانک تجارت هم تا ساعت ۱۳ امروز یکشنبه ۹۸ درصد این میزان تراکنش‌ها، تراکنش‌های موفق بودند. از ساعتی قبل در بانک ملی خدمت رسانی شعب به‌صورت حضوری آغاز شد و خدمات کارت بانک ملی تا ساعتی دیگر انجام می‌شود.

در بانک توسعه صادرات نیز شعب این بانک برای ارائه خدمات ضروری به مشتریان به صورت حضوری فعال هستند.

همچنین بر اساس تصمیم اتخاذشده، سقف تراکنش‌های روزانه انتقال کارتی از مبدا بانک‌های درگیر اختلال تا یک میلیارد و ۵۰۰ میلیون ریال تعیین شده است که امکان انجام آن در قالب ۱۰ تراکنش ۱۵۰ میلیون ریالی برای مشتریان فراهم شده است.

در کنار اقدامات فنی برای بازگرداندن سامانه‌ها به وضعیت پایدار، تمهیداتی نیز برای کاهش آثار اختلال بر فعالیت کسب وکارها در نظر گرفته شده است. بر این اساس مقرر شد وجوه پذیرندگانی که در این چهار بانک حساب دارند و پیش‌تر حساب پشتیبان معرفی کرده‌اند، به حساب‌های پشتیبان آنها واریز شود تا فرآیند تسویه وجوه با کمترین وقفه انجام شود.

این اقدامات پس از آن در دستور کار قرار گرفت که از صبح روز شنبه ۲۳ خردادماه، بخشی از خدمات بانکی در چهار بانک ملی، تجارت، صادرات و توسعه صادرات با اختلال مواجه شد. گزارش‌های اولیه از اختلال در برخی سامانه‌ها و خدمات غیرحضوری حکایت داشت و تیم‌های فنی این بانک‌ها از همان ساعات نخست بررسی منشأ مشکل و رفع محدودیت‌های ایجادشده را آغاز کردند. در ادامه، شورای هماهنگی بانک‌های دولتی در اطلاعیه‌ای اعلام کرد منشأ این اختلال یک حمله سایبری محدود بوده است. بر اساس این اطلاعیه، بلافاصله پس از شناسایی نشانه‌های غیرعادی، اقدامات پیشگیرانه و حفاظتی برای صیانت از داده‌های مشتریان و زیرساخت‌های بانکی کشور در دستور کار قرار گرفت.

احیای تولید و اشتغال در صدر اولویت‌های پساجنگ باشد

امید ماهرانی؛ عضو کمیسیون توسعه صادرات غیرنفتی اتاق بازرگانی ایران درباره اولویت‌های اقتصادی پساجنگ اظهار کرد: تعدادی از صنایع، شامل صنایع مادر، برخی درآمدزا و ارزآور و برخی مرتبط با غذا و مایحتاج روزمره مردم هستند و نمی‌توان بین آنها اولویت مطلق قائل شد.

او افزود: صنایع پتروشیمی، فولاد و پالایشگاهی شاید مانند صنایع غذایی به طور مستقیم با زندگی روزمره مردم در ارتباط نباشند، اما همه این بخش‌ها نقش مهمی در اشتغال‌زایی دارند و معیشت بخش بزرگی از جامعه به آنها وابسته است. بنابراین، همه صنایع در کنار هم باید دیده شوند.

ماهرانی با اشاره به اینکه برخی صنایع ممکن است در اولویت‌های دوم قرار بگیرند، گفت: مهم این است که همه صنایع متناسب با نقش و کارکردشان سامان‌دهی شوند و از نگاه یک‌جانبه به آنها پرهیز شود.

او تأکید کرد: پس از آتش‌بس دائم، باید به‌صورت انقلابی به زیرساخت‌ها توجه شود و هم‌زمان صنایع نیز به چرخه تولید بازگردند تا اشتغال رونق بگیرد؛ موضوعی که نیازمند تأمین نقدینگی بنگاه‌هاست.

عضو کمیسیون توسعه صادرات غیرنفتی اتاق بازرگانی ایران تصریح کرد: بیش از ۹۰ درصد تأمین نقدینگی در کشور بر عهده بانک‌هاست، اما در شرایط کنونی بانک‌ها با محدودیت نقدینگی مواجه‌اند که در این زمینه ضروری است در حوزه تأمین مالی از ابزارهای مالی نوین بهره بیشتری ببرند.

او افزود: زیرساخت‌های کشور از جمله برق، راه‌آهن و به‌طور کلی حمل‌ونقل و تبادلات مالی همگی به هم وابسته‌اند و باید به‌صورت هم‌زمان مورد توجه قرار گیرند. ماهرانی با اشاره به افزایش هزینه تأمین مواد اولیه در پساجنگ گفت: نرخ بیکاری در حال افزایش است و هم‌زمان مردم با کاهش یا قطع درآمد مواجه شده‌اند؛ موضوعی که افزایش بیکاری و تورم را هم‌جهت کرده است. در نتیجه، اولویت باید رفاه مردم باشد.

ترک‌های عمیق در رویای ۲۰۳۰ عربستان

عربستان سعودی در میانه بزرگترین دگردیسی اقتصادی تاریخ خود، با تناقضی استراتژیک دست و پنجه نرم می‌کند؛ تلاش برای تبدیل شدن به قطب گردشگری و تکنولوژی جهان در منطقه‌ای که همچنان با زبان موشک و پهپاد سخن می‌گوید. در حالی که شاخص‌های بورس «تداول» تلاش می‌کنند خود را از بندِ نوسانات بشکه‌های نفت رها کنند، تنش‌های ژئوپلیتیک در خلیج‌فارس و دریای سرخ، امنیت سرمایه‌گذاری را به چالش کشیده است.

بورس عربستان امروز دیگر یک بازار محلی نیست و با پیوستن به شاخص‌های جهانی، نبض آن در مراکز مالی دنیا زده می‌شود. اما این جهانی شدن، آسیب‌پذیری آن را در برابر جنگ دوچندان کرده است.

بانک‌های مرکزی جهان در تله جنگ و تورم

بیش از ۱۰۰ روز از آغاز تقابل نظامی آمریکا و رژیم صهیونیستی با ایران گذشته است و در دنیایی که هنوز زخم‌های همه‌گیری کرونا و فشارهای تورمی پس از آن را بر تن داشت، این شوک ژئوپلیتیک جدید، نظم شکننده اقتصاد جهانی را دوباره به لبه پرتگاه کشانده است.

آنطورکه بلومبرگ می‌نویسد نهادهای مالی در سراسر جهان از وال‌استریت تا سیتی لندن، اکنون با یک حقیقت تلخ مواجه‌اند: دوران ثبات پیش‌بینی‌پذیر به پایان رسیده است. بانک‌های مرکزی—به عنوان آخرین سنگر دفاع از ثبات اقتصاد کلان—اکنون نه با یک بحران ساده، بلکه با «معمای سه‌گانه» روبه‌رو هستند: مهار تورم ناشی از قیمت انرژی، جلوگیری از سقوط رشد اقتصادی، و مدیریت بی‌ثباتی بازارهای مالی.

چگونه عرضه اولیه اسپیس ایکس رکورد ثروت جهان را جابه جا کرد؟

مسیر فضایی «ایلان»

میلیاردر آمریکایی، ایلان ماسک، پس از عبور ثروتش از مرز یک تریلیون دلار، نام خود را به‌عنوان نخستین تریلیونر تاریخ در عرصه مالی جهان ثبت کرد. این جهش بزرگ عمدتاً به دلیل رشد چشمگیر ارزش سهام شرکت اسپیس ایکس پس از عرضه اولیه سهام آن در بازار نزدک رخ داد؛ عرضه‌ای که به یکی از بزرگ ترین عرضه‌های اولیه تاریخ بازارهای مالی تبدیل شد.

بر اساس برآوردها، ثروت ماسک به حدود ۱.۱۱ تریلیون دلار رسیده و فاصله او با سایر ثروتمندان جهان را به‌طور قابل توجهی افزایش داده است.

طبق گزارش‌ها، اسپیس‌ایکس با ارزش بازار ۲.۲ تریلیون دلار وارد معاملات شد. قیمت هر سهم در عرضه اولیه ۱۳۵ دلار تعیین شده بود، اما استقبال گسترده سرمایه‌گذاران باعث شد معاملات با قیمت ۱۵۰ دلار آغاز شود. ارزش سهم در ادامه تا ۱۷۶.۵ دلار نیز افزایش یافت و در پایان روز در محدوده ۱۶۱ دلار بسته شد.

این شرکت از طریق عرضه اولیه حدود ۷۵ میلیارد دلار سرمایه جذب کرد که یکی از بزرگ‌ترین عملیات‌های تأمین مالی در تاریخ بازارهای سرمایه محسوب می‌شود. ماسک حدود ۴۲ درصد از سهام اسپیس‌ایکس را در اختیار دارد و به همین دلیل کنترل گسترده‌ای بر تصمیمات و راهبردهای آینده شرکت دارد.

برآوردها نشان می‌دهد ارزش سهم ماسک در اسپیس‌ایکس به حدود ۷۶۷ میلیارد دلار می‌رسد. علاوه بر آن، او از اختیار خرید سهام به ارزش میلیاردها دلار برخوردار است و همچنان مالک بخش قابل توجهی از سهام تسلا است که در افزایش ثروتش نقش مهمی دارد.

ویدیو

